

Sammanträdesdag

2011-05-24

Kl. 16:00 – 17:00

Justerat den 5 juni 2012

Anslaget den 8 juni 2012

Andrea Femrell

Ulla Richter

Närvarande

Ordföranden
Ledamöterna

Regina Kevius (M)
Andrea Femrell (M)
Per Hagwall (M)
Johan Brege (M)
Björn Ljung (FP)
Christer Mellstrand (C)
Erik Slottner (KD)
Ulla Richter (S)
Hassan Said Mahamed (S)
Daniel Helldén (MP)
Elina Åberg (MP)

Tjänstgörande ersättare för:

Vice ordföranden Tomas Rudin (S)
Maria Hannäs (V)

Gunni Ekdahl (S)
Sebastian Wiklund (V)

Ersättarna

Tobias Sjö (M)
Maria Elgstrand (M)
Arne Genschou (M)
Roland Bjurström (M)
Anders Johnson (FP)
Sahar Almashta (FP)
Björn Sund (S)

Dessutom närvarade stadsbyggnadsdirektören Susanne Lindh och stadsbyggnadskontorets avdelningschefer samt handläggande tjänstemän i de aktuella ärendena.

§ 14

Samråd om Den gröna promenadstaden, Dnr 2010-05924-31

Beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Regina Kevius m.fl. (M), Björn Ljung (FP), Christer Mellstrand (C) och Erik Slottner (KD):

- 1 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna förslaget till samrådsunderlag för *Den gröna promenadstaden* och ge kontoret i uppdrag att gå ut på samråd, samt att därutöver anföra:

I en stad byggd av och för människor behövs attraktiva grönområden som mjukar upp stadsbilden. Detta är särskilt viktigt i en växande stad där naturområden tas i anspråk för ny bebyggelse. I ett Stockholm präglad av en omfattande befolkningstillväxt krävs därför intressanta och genomtänkta parker och grönområden.

En grönyta lyfter emellertid inte ett kvarter eller en stadsdel bara genom att finnas till, utan grönytan är en allmän plats bland andra och dess läge, utformning och innehåll har en inverkan på om det blir en bra plats eller inte. *Den gröna promenadstaden* ska därför inte vara ett tillägg till översiktsplanen som nöjer sig med att sätta upp tomma mått på hur mycket grönyta som ska finnas, utan den ska vara en strategi som fyller nya och existerande stadsdelar med innehåll. Det är inte täthetsindikatorer och grönytefaktorer som garanterar bra grönområden utan en utformning som håller hög arkitektonisk klass.

Att staden tar sikte på kvalitet i stället för kvantitet är särskilt viktigt i de delar av Stockholm som kommer att förtätas. Många av Stockholms mest uppskattade park- och grönområden är inte välutnyttjade på grund av deras storlek, utan tack vare park- och grönområdenas innehåll samt de omkringliggande områdenas karaktär. Gröna platser är en integrerad del av närmiljön och levande grönytor är en del av levande, urbana stadsmiljöer präglade av en mångfald av bostäder och verksamheter. Nya intressanta stadsparker och kvartersparker, gröna tak och fasadgrönska kan därför ge stockholmarna långt större upplevelser än vad precisa mått ger syn för. Att naturmark tas i anspråk för ny bebyggelse i Promenadstadens förtätade tyngdpunkter i Stockholms ytterstad innebär att outnyttjade och ointressanta naturområden kan ersättas av nyskapande park- och grönområden som blir en del av stadsdelarnas identitet och attraktionskraft.

För att detta ska kunna ske är det centralt att stadens strategiska dokument intar ett uttalat kvalitetsperspektiv och är tydligt kring vilka värden som präglar och utmärker socialt- och ekologiskt värdefulla områden. Både för att Stockholm ska tillåtas att växa

och utvecklas som stad och för att våra nya och gamla urbana områden inte ska förlora kontakten med naturen.

Handlingar i ärendet

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande från den 26 mars 2012. Bil § 14 Utlåtandet avser samråd om Den gröna promenadstaden. Kontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt följande:

Godkänna förslaget till samrådsunderlag för Den gröna promenadstaden och ge kontoret i uppdrag att gå ut på samråd.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Regina Kevius m.fl. (M), Björn Ljung (FP), Christer Mellstrand (C) och Erik Slottner (KD) föreslår att stadsbyggnadsnämnden (se beslutet).
- 2) Ulla Richter m.fl. (S) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att delvis godkänna kontorets förslag, samt att utöver detta anföra:

Stockholm växer, stockholmarna blir fler och behovet av att bygga bostäder är större än på mycket länge. Staden har som mål att under mandatperioden 2010-2014 höja takten i byggandet. Det är en bra och viktig ambition. Den ställer stora krav på stadens planering, inte bara för att bostäderna och arbetsplatserna måste bli fler, utan också för att vi måste värna och utveckla de kvaliteter som utmärker Stockholm och ger vår stad dess särprägel. En given del i detta är och måste vara att bevara och utveckla stadens gröna miljöer.

Vi delar i mångt och mycket ambitionerna i Den gröna promenadstaden. Att Stockholms grönområden ska tillgängliggöras och inbjuda till ett aktivt fritidsliv, att sammanhängande strandpromenader ska tillskapas eller värnas och att gröna och tydliga promenadstråk också mellan ytterstadens stadsdelar skapas är målsättningar vi fullt ut delar. Att se till att dessa målsättningar premieras också i praktiken är därför ett absolut måste.

Dokumentet Den gröna promenadstaden måste vara ett användbart verktyg i stadens planering. Därför bör följande utvecklas:

Trygga grönområden för alla stockholmare i hela Stockholm

Stockholms grönområden ska vara tillgängliga, i såväl ytterstad som innerstad. Stockholms grönområden ska kännas trygga, för män och kvinnor, för yngre och äldre. Det handlar om något så grundläggande som vem som tar och tillåts ta plats i våra gemensamma rum. En nyckel för en både mer jämställd och mer jämlik stad är att få alla människor, oavsett kön, etnicitet, klass eller sexuell läggning, att känna sig hemma och trygga, i stadens

gemensamma rum. Vi vill givetvis kunna ha lummiga grönområden i Stockholm, men vi vill också att de ska vara tillgängliga för fler. En aktiv och använd grön yta upplevs av fler som trygg än en oanvänd. Våra parker, torg och grönområden, precis som våra kvarter, tjänar på att vara multifunktionella och de bör planeras för att främja möten mellan människor som är på platsen av olika skäl. En trygg stadsmiljö handlar ur ett stadsbyggnadsperspektiv om att bygga bostadsområden med trygghets- och synlighetsperspektiv men det handlar också om att skapa offentliga rum och miljöer där vi inte bara passerar utan också lever. Gemensam odling är ett typiskt stadsplaneringselement som kan bidra till att ett grönområde blir en levande mötesplats. De rummen blir tryggare, främst för de som idag känner sig otrygga. För att veta vilka gemensamma rum som upplevs som trygga respektive otrygga och kunna analysera vilka element som skapar trygghet och vilka som skapar otrygghet behöver staden skapa en trygghetskarta, ger en annan typ av detaljerad geografisk trygghetsinformation än vad vi idag har tillgång till genom exempelvis ”Trygg i Stockholm-rapporterna”. Det kan till exempel vara så att en park som upplevs som otrygg i allmänhet på vissa ställen upplevs som trygg. Det är den typen av information som kan ligga till grund för hur just den parken ska utvecklas till en tryggare plats. En sådan trygghetskarta skulle kunna bidra till att Den gröna promenadstaden blev ett mer användbart dokument.

Ekologisk hållbarhet

Dokumentet fastslår vikten av att biologisk mångfald. Internationellt såväl som nationellt har fastslagits att städerna har ett tungt ansvar liksom att den minskande biologiska mångfalden är ett av de största klimatutmaningarna vi gemensamt står inför. I Sverige är det, vilket dokumentet också påpekar, främst städerna som står för den biologiska mångfalden. Det innebär att ett tungt ansvar vilar på oss.

Att värna den biologiska mångfalden innebär att inte i alla lägen gynna tillgängliggörandet av naturtområden. Det finns områden i Stockholmsområdet som är så pass ekologiskt känsliga att en ökad belastning, i form av exempelvis fler människor rör sig, kan resultera i att rödlistade arter försvinner. Därför krävs att stadens strategier tydligt undersöker och tydliggör vilka natur- och grönområden som ska bevaras och utvecklas såsom mötesplatser, och vilka som ska bevaras och skyddas för den biologiska mångfaldens skull.

Stockholms grönområden utanför Stockholm

Stockholms stad äger fortfarande en del mark utanför stadens gränser. Många av dessa grönområden fungerar både som viktiga gröna lungor, viktiga för luftkvalitet såväl som rekreation, och många är viktiga friluftslivs- och idrottsområden som nyttjas av

stockholmare från Stockholm såväl som kranskommuner. En grönmarksstiftelse för regionen, med tydligt syfte att värna och utveckla dessa bör snarast utvecklas.

Felplacerade parker och gröna ytor

Dokumentet lyfter delvis behovet av att skapa nya gröna mötesplatser. Den tanken måste utvecklas vidare. De flesta av Stockholms parker är anlagda i en annan tid med andra behov, och även om behovet av parker och grönområden är stort kan en del parker och grönområden vara felplacerade. Den gröna promenadstaden får inte bara bli ett dokument som värnar och vill bevara, utan ska vara en grönstrategi med nya och moderna lösningar. Ibland innebär det att felplacerade grönområden och parker måste byta plats och/eller utformning.

3) Daniel Helldén m.fl. (MP) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt följande:

1. Att godkänna förslag till samrådsunderlag
2. Att uppdra åt stadsbyggnadskontoret att inför det fortsatta arbetet uppgradera stadens parker och grönområden i ett växande Stockholm
3. Att i dokumentet lyfta upp parkernas och grönområdenas betydelse ur ett klimat – och hälsoperspektiv och deras betydelse för bullerdämpning
4. Samt att vidare anföra följande:

Den Gröna promenadstaden är ett strategidokument som syftar till att utveckla metoder för planering och utveckling av parker och grönområden med fokus på hur fler stockholmare ska få möjlighet att utnyttja stadens gröna miljöer. Dokumentet utgör även det ramverk som ska mynna ut i vad staden kallar för Stockholms parkprogram.

Miljöpartiet anser att det är mycket bra att Den Gröna promenadstaden är under framtagande. Stora delar av dokumentets innehåll är relevant och det är viktigt att Den gröna promenadstaden får en så bred spridning bland stadens förvaltningar som möjligt, inte minst gäller detta stadens exploateringskontor. Ett viktigt konstaterande som kontoret gör är att parkerna och stadens grönområden i ett växande Stockholm kommer att användas av fler människor och utstå större påfrestningar. I nuvarande utformning anser Miljöpartiet dock att dokumentet är lite för spretigt för att fungera som det viktiga strategidokument som planen syftar till att vara.

Inledningsvis beskrivs i dokumentet att Stockholm är en stad som erbjuder storstadskvaliteter samtidigt som staden är en grön stad där naturen, parkerna och de lummiga stränderna är vardagsnära och tillgängliga för alla. Kontoret konstaterar även att det är just de gröna kvaliteterna och vattnet som stockholmarna värderar högst.

Under rubriken ”Park och natur i förändring” beskrivs i dokumentet att ett växande Stockholm innebär att grönområden kommer att behöva tas i anspråk för nya bostäder, arbetsplaster, service och infrastruktur. Dessa ord gör dokumentet motsägelsefullt.

Miljöpartiet anser att stadens parker och grönområden måste likställas med stadens övriga stadskvaliteter. I ett framtida Stockholm måste stadens parker och grönområden rent av värderas högre än infrastruktur avsedd för biltrafik. I ett framtida Stockholm måste staden verka för en stadsplanering som tänker nytt och kreativt. Yteffektiv markanvändning måste prioriteras, likaså bör staden börja se över var i staden infrastruktur avsedd för biltrafik kan grävas ner eller ändra fysisk karaktär i förmån för anläggande av nya parker och bostäder.

Inför det fortsatta arbetet med Den Gröna promenadstaden och det kommande parkprogrammet är det av största vikt att kontoret tydliggör vilka ansvar och roller stadens olika kontor har och utifrån denna utgångspunkt formulerar beskrivningar i syfte att värna den övergripande gröna infrastrukturen i staden och dess omland. Exploateringskontoret spelar en viktig roll i sammanhanget och det är viktigt att tydliggöra att de avtal staden skriver med byggherrar förhåller sig till stadens strategiska planering och dess strategier för markanvändning, beskrivna ibland annat stadens översiktsplan Promenadstaden. Genom att applicera ett övergripande synsätt på den fysiska utvecklingen av staden undviker vi en exploatering som splittrar den gröna infrastrukturen. Ett övergripande synsätt är även av största vikt när ytterstadens stadsdelar förtätas. I dessa områden gäller det att bygga in innerstadens kvaliteter utan att bygga bort de kvaliteter som kännetecknar ytterstadens fördelar i form av god tillgång till natur mm.

Stockholm växer så det knakar och inflyttningen till staden tycks enligt prognoser inte mattas av. En av attraktionskrafterna med att bo och leva i Stockholm är de stora stadsparkerna och stadens många tätortsnära grönområden. För att Stockholm även i framtiden ska vara en attraktiv stad måste utgångspunkten i det framtida Stockholm vara att värna och förstärka stadens grönområden och parker och skapa fler gröna oaser, pocketparks mm. Utgångspunkten inför det fortsatta arbetet måste vara att planera för strukturer som minskar de ekologiska fotavtrycken – inte tvärtom som kontoret beskriver inledningsvis genom att konstatera att grönområden kommer att behöva tas i anspråk för nya bostäder, arbetsplaster, service och infrastruktur.

I det fortsatta arbetet med Den gröna promenadstaden vill Miljöpartiet att stadens gröna kvaliteter uppgraderas till att utgöra en av stadens absolut viktigaste utgångspunkter. Grönskans betydelse ur ett klimatperspektiv måste lyftas upp och likaså de

möjligheter som grönskan kan ge när staden står inför utmaningen att bygga bostäder i bullerstörda lägen. Slutligen anser Miljöpartiet att ambitionen i det fortsatta arbetet måste vara att staden arbetar fram ett dokument som undanröjer och belyser konflikterna mellan exploatering och stadens gröna kvaliteter. Ett nytt modernt synsätt måste appliceras i stadsplaneringen som innebär en exploatering och en bostadsbebyggelse som bistår staden och vår närmiljö med ekosystemtjänster.

- 4) Sebastian Wiklund (V) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att förslaget går ut på remiss och att i övrigt anföra följande:

När Stockholm växer anges att fri områden ska tas i anspråk för nya bostäder, arbetsplatser, service och infrastruktur. Det är tvärt emot Vänsterpartiets politik som bygger på att bevara värdefulla friområden.

Ny bebyggelse ska huvudsakligen placeras på redan använda, hårdgjorda ytor. I extremt bra kollektivtrafik kan nyttan av att bygga bostäder på grön mark vara samhällsekonomiskt effektiv, då det minskar bilberoendet och därmed på verkar klimatet. I dessa fall kan Vänsterpartiet göra undantag för bebyggelse på grön mark. Det alltid nödvändigt att väga detta mot markens ekologiska värde. En stor ek eller ekskog nära kollektivtrafiken ska självklart bevaras. En tråkig stäppliknande gräsyta kan vara värd att bebygga trots att den marken räknas som grön. Det är då viktigt att kompensera med till exempel små odlingslotter på bostadsgårdar, gröna sluttande tak eller gröna väggar. Givetvis klimatsmart och passiv- eller plushus.

Parkerna i staden ska hållas fredade från bebyggelse. De kommer att bli allt viktigare med en växande befolkning och trycket på dem kommer givetvis att öka. Därför behövs fler och framförallt större parkytor vid nya bostadsområden. Exploateringstalen måste minska till förmån för parker i många fall.

Beslutsgång

Ordföranden Regina Kevius (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Regina Kevius m.fl. (M), Björn Ljung (FP), Christer Mellstrand (C) och Erik Slottnér (KD).

Reservation

Ulla Richter m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.

Daniel Helldén m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.

Sebastian Wiklund (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.
